

Lucht materieel

Projectfase
In realisatie

Wel/niet gemandateerd
Niet gemandateerd

Projectplanning
Oorspronkelijk 2007-2012
DPO '23 (vorig tijdvak) 2010-2025
DPO '24 (huidig tijdvak) 2010-2033

Belangrijke wijzigingen
De laatste twee helikopters ondergaan in 2025 de upgrade. De productie van de verschillende systemen voor de Full Mission Flight Trainer (FMFT) is afgerond en de integratie is gestart. De modificaties worden uitgevoerd in combinatie met regulier onderhoud.

Als gevolg van de Defensienota 2024 wordt de omvang van het project uitgebreid. Defensie beoogt drie additionele toestellen te verwerven. Het projectbudget is uitgebreid en de projectplanning verlengd.

NH90

Behoefte
In verband met de uitfasering van de Lynx-helikopter en de AB-412 neemt Defensie deel aan het helikopterproject NH90, een internationaal programma met België, Duitsland, Frankrijk en Italië (de NATO Helicopter Management Organization landen). Aanvankelijk is een behoefte gesteld voor twintig NATO Frigate Helicopters (NFH's). Naar aanleiding van de studie 'Integrale helikopter capaciteit' is de kwalitatieve behoefte gewijzigd in twaalf NFH's voor diverse maritieme taken en acht NFH helikopters in een transportconfiguratie, die geschikt zijn gemaakt voor tactische transporttaken vanaf het land en vanaf schepen. Het project past binnen het streven om de expeditionaire capaciteiten van de krijgsmacht te verbeteren en om Europese en NAVO-tekorten ten aanzien van helikopter capaciteiten te verminderen. De behoefte aan de vervulling van transporttaken door de NH90 is in de beleidsbrief van 8 april 2011 verder onderstreept. Uiteindelijk zijn twintig NFH's afgenomen die door middel van missieapparatuur geschikt kunnen worden gemaakt voor de (maritieme) transportrol.

De behoefte aan drie maritieme NH90 helikopters is een van de maatregelen uit de Defensienota 2024 om de gevechtscapaciteiten van Defensie te versterken. Door de aanschaf van deze drie extra NH90 helikopters neemt het voortzettingsvermogen, de inzetgereedheid en daarmee de slagkracht van Defensie toe.

Uitwerking
Planning modificatietrajecten:
De modificatietrajecten voor de NH90 kennen de volgende verdeling:

1. *Retrofit*. Begin 2022 is de retrofit aan het laatste *Meaningful Operational Configuration*-toestel afgerond.
2. *Upgrade*. Nog twee helikopters die in de *Full Operational Configuration*-configuratie zijn afgenomen moeten nog een upgrade bij de leverancier ondergaan. De laatste twee worden in 2025 afgeleverd.
3. *Update*. Het derde modificatietraject betreft een update van de software van de helikopter naar de uiteindelijke contractuele standaard. Vanaf 2024 is de hele inzetbare vloot NH90 helikopters van *Maintenance Release 1 (MR1)* voorzien, waarmee alle toestellen beschikken over één en dezelfde en de gecontracteerde configuratie.
4. *Herijking*. Alle negentien toestellen worden gemodificeerd om de NH90 NFH beter geschikt te maken voor (maritieme) transporttaken en voor de ondersteuning van landoperaties. Om de beschikbaarheid van de helikopters zo min mogelijk te beïnvloeden worden deze modificaties tijdens het regulier onderhoud uitgevoerd, hetgeen naar verwachting in 2025/2026 wordt uitgevoerd.

Financiën

Jaar	Projectbudget	Planning DMP/Raming uitgaven in € mln						
		t/m 2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Oorspronkelijk	250-1000							
DPO 2024	1.240,2	1.169,3	34,0	16,0	13,0	8,0		
DPO 2025	1623,7	1.161,7	23,6	58,9	74,7	107,8	56,9	8,2

NH90 (vervolg)

Full Mission Flight Trainer (FMFT)

Sinds oktober 2019 is de FMFT in Nederland operationeel. De FMFT moet een upgrade ondergaan om de configuratie in overeenstemming met de laatste configuratie van de helikopters (MR1) te brengen. Hiervoor is het contract getekend met als planning om de aanpassingen in de loop van 2026 af te ronden. De ontwikkelfase en de productie van de verschillende systemen is inmiddels afgerond. De fabrikant is gestart met de integratie waarna de *Factory Acceptance Tests* worden uitgevoerd. Eind 2025 wordt gestart met de levering aan Nederland. Aansluitend vindt installatie, testen en oplevering plaats. De kosten voor deze upgrade worden gefinancierd vanuit het projectbudget.

Uitbreiding

Het doel van de uitbreiding van de vloot NH90-helikopters met drie stuks naar een totaal van 22 helikopters is het versterken van de ondersteuning van maritieme en amfibische operaties. Meer NH90's met meer crews in een robuustere organisatie betekent direct meer gevechtskracht op en vanaf zee. Enerzijds kan hiermee het voortzettingsvermogen van de huidige taakstelling beter worden gewaarborgd en anderzijds kan meer kortdurende inzet plaatsvinden. Zowel vanaf schepen van Commando Zeestrijdkrachten als vanaf de wal voor zowel de maritieme gevechtstaken als voor de amfibische transporttaken.

Deze maatregel heeft een nauwe samenhang met de *Midlife Update* (MLU) NH90 omdat de nieuwe NH90's in deze configuratie worden opgeleverd. Bovendien vangen deze drie extra NH90's een gat in capaciteit op wat ontstaat door de implementatie van de MLU op de huidige vloot.

Relatie met andere projecten

- *Midlife Update* NH90

Relevante Kamerstukken

- Brief over resultaten verwervingsvoorbereidingsfase (D-brief) d.d. 22-05-2000 (Kamerstuk 25 928, nr. 6)
- Brief over ondertekening MoU en D-fase d.d. 05-09-1991 (Kamerstuk 19 282, nr. 10)
- Brief over afronden studie (B/C-brief) d.d. 01-10-1990 (Kamerstuk 19 282, nr. 7)
- Brief over Nederlandse helikopterbehoefte (A-brief) d.d. 03-06-1987 (Kamerstuk 19 282, nr. 5)